

Alexandra Wollmar
Enheten för social hållbarhet
010-2236209

Regeringskansliet
c/o Utbildningsdepartementet

Remiss om Samverkande krafter - för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk SOU 2020:66

Er beteckning: U2020/06271

Länsstyrelsen i Jönköpings län yttrar sig över utredningen om samverkande krafter- för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66).

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens samtliga förslag att utveckla sfi-undervisningen och huvudmännens styrning och ledning inom sfi och sfi i kombination med annan utbildning.

Länsstyrelsen anser att en mer individanpassad sfi-undervisning, där möjligheter att kombinera sfi-undervisning med andra utbildningar eller insatser, skulle gynna nyanländas etablering både när det gäller att uppnå en egen försörjning och att kunna ta en aktiv del i det svenska samhället. Behovet av en tillgänglig, kvalitativ och individanpassad sfi finns hos en bredare målgrupp än bara asylsökande och nyanlända inom etableringslagstiftningen, men det är främst utifrån denna målgrupp som Länsstyrelsen lämnar synpunkter på denna utredning.

En funktion med kommunalt språkansvar, KSA, skulle kunna bidra till förbättrade förutsättningar för nyanlända och utrikesfödda att kombinera sina sfi-studier med andra insatser och på så sätt i en högre grad än tidigare kunna slutföra sina sfi-studier. Som utredningen nämner kommer en sådan funktion att vara i behov av samverkan med ett flertal aktörer, där Arbetsförmedlingen skulle utgöra en viktig part. Därmed bör det säkerställas att Arbetsförmedlingen kan möta upp det behov av samverkan som en KSA-funktion skulle vara i behov av.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till det nya uppdrag som utredningen föreslår ska läggas hos Länsstyrelsen, men efterfrågar ett förtydligande utifrån att målgruppen inte överensstämmer med den i Länsstyrelsens nuvarande uppdrag.

Uppdraget behöver även kopplas samman med det nya uppdrag Länsstyrelserna fått i regleringsbrevet 2021, angående insamling och spridning av goda exempel på uppsökande och motiverande arbete riktat till utrikes födda kvinnor som står långt från arbetsmarknaden.

Synpunkter och kommentarer på betänkandets förslag

Länsstyrelsen väljer att nedan lämna särskilda synpunkter och kommentarer vad gäller delar av utredningens förslag och bedömningar.

5.11.7 SAMT 9.7- DISTANSUNDERVISNING INOM SFI

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget att ta fram särskilda kurskoder för sfi-utbildning som bedrivs på distans, samt att Skolinspektionen får i uppdrag att kvalitetsgranska distansutbildning i sfi.

Länsstyrelsen anser dock att det är viktigt att kraven på individanpassning och flexibilitet i studier överensstämmer med kommunernas möjligheter att via distans eller fjärrundervisning erbjuda sfi-undervisning med god kvalitet. Med anledning av det minskade antalet asylsökande kan mindre kommuner ha svårigheter med att individanpassa sfi och förutsättningarna för att studera sfi i en annan kommun kan variera beroende på var i landet eleven är bosatt.

Den omorganisation som har genomförts inom Migrationsverket, med en mer centraliserad organisation för mottagande, kan resultera i att fler nyanlända väljer att bosätta sig i, eller nära kommunen där de bor som asylsökande. Detta kan troligtvis leda till att mindre kommuner i län där Migrationsverket avvecklat sina asylboenden, kommer att ha ett litet underlag elever, vilket försvårar möjligheten att erbjuda individanpassad och flexibel sfi.

FÖRSLAG 6.3.1 – EN KSA-FUNKTION SKA INRÄTTAS

Länsstyrelsen ser många fördelar med en KSA-funktion i kommunerna utifrån utredningens förslag, då det kan innebära stora vinster både för individ och samhälle. En mer systematisk uppföljning av möjliga eller tidigare sfi-elevers intresse av att utveckla sina språkkunskaper, samt vilket stöd individen skulle behöva för att slutföra studierna, skulle troligtvis resultera i färre avbrott och en bättre genomströmning av sfi-elever. De utmaningar som Länsstyrelsen kan se gällande uppdraget till kommunerna, är att det för de mindre kommunerna kan vara en utmaning att tillhandahålla en tillräckligt individanpassad och flexibel sfi-undervisning. För att kunna tillhandahålla tillräckligt flexibla och individanpassade sfi-studier, kan det finnas ett behov av att ytterligare utveckla mellankommunal

samverkan, där regionala aktörer som Länsstyrelsen eller Regionen kan utgöra ett stöd.

I den uppsökande verksamheten kan kommunerna komma att behöva använda sig av ett stort nätverk av olika organisationer, där tidigare etablerade kontakter med t.ex. civilsamhället kan vara av användning och Länsstyrelsen skulle kunna förmedla kontakter.

Det skulle behöva klargöras hur kommunens KSA-ansvar och Arbetsförmedlingens samordningsansvar inom Etableringsprogrammet samverkar när individerna i fråga är nyanlända. Det behöver finnas en samstämmighet mellan individ, kommun och Arbetsförmedling i fråga om långsiktig studieplan för individen och det kan komma att finnas en intressekonflikt i fråga om snabbast väg till egen försörjning och språkprogression för långsiktig integration. Utredningen nämner att en god samverkan mellan kommun och Arbetsförmedling kan minska risken för avbrott i sfi, men Länsstyrelsen vill påpeka att detta kan komma att bli en utmaning i många kommuner då Arbetsförmedlingen utifrån pågående organisationsförändringar inte kommer att ha en lokal närvaro i ett flertal kommuner. Det kan även komma att krävas en nära samverkan med de externa aktörer som Arbetsförmedlingen upphandlat tjänster från vilket kan resultera i ett stort antal samverkansparter för kommunens samordningstjänst.

Även samverkan inom kommunen, har vid ett flertal tillfällen lyfts fram som ett utvecklingsområde (t.ex. i de senaste årens Lägesrapporter som Länsstyrelsen presenterat) och det bör förtydligas att KSA-funktionen behöver förankras inom ett flertal förvaltningar inom kommunen, för att rätt förutsättningar att nå önskade effekter ska finnas. KSA-funktionens arbete kan även försvåras av det minskade mottagandet av nyanlända vilket resulterat i att många kommuner monterat ner specifik organisation för mottagande. Detta kan innebära att nödvändiga nätverk för intern och extern samverkan behöver startas upp på nytt.

Samverkan mellan SFI och samhällsorienteringen skulle kunna gynna individens kunskaper om det svenska utbildningssystemet och arbetsmarknaden, vilket skulle kunna öka individens motivation att slutföra sina sfi-studier.

FÖRSLAG 10.7.1 – MENINGSFULLA OCH FRAMÅTSYFTANDE AKTIVITETER FÖR KORTUTBILDADE UTANFÖR REGULJÄR ARBETSMARKNAD OCH REGULJÄR UTBILDNING

Under kapitel, 12, punkt 7.10 uttrycker utredningen att Länsstyrelserna ska ges uppdraget ”inom ramen för sitt uppdrag, att följa upp insatser som gynnar nyanländas etablering och hälsa...”

Ett förtydligande angående på vilket sätt Länsstyrelserna skulle kunna genomföra uppdraget inom ramen för sitt uppdrag, saknas i utredningen. I nuläget har Länsstyrelserna endast ansvar för att följa upp

integrationsinsatser för asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn. Målgruppen som beskrivs i utredningen är bredare än Länsstyrelsens nuvarande målgrupp och förslaget skulle därmed innebära en förändring i Länsstyrelsernas uppdrag.

Förslaget utredningen lämnar har också stora likheter med det uppdrag som Länsstyrelserna fått i regleringsbrevet 2021 (3B:29), där målgruppen är utrikes födda kvinnor som står långt från arbetsmarknaden och utbildning. Skillnaden mellan utredningens förslag på uppdrag och det som står beskrivet i regleringsbrevet är förutom målgruppen (kvinnor/kvinnor och män), även att utredningen föreslår ett uppföljningsansvar. Detta kan tolkas som mer omfattande än det uppdrag som beskrivs i regleringsbrevet, ”samla in och sprida goda exempel”.

Ett förtydligande av uppdraget gällande målgruppen och kopplingen till nuvarande uppdrag i regleringsbrevet samt en kostnadsanalys saknas därmed i utredningen.

Utredningens huvudsakliga förslag

Länsstyrelsen anser att förslagen att utveckla sfi och huvudmännens styrning och ledning inom sfi och sfi i kombination med annan utbildning är välgrundade och skapar ökade förutsättningar för individanpassad utbildning i svenska till nyanlända och utrikesfödda. Därmed förbättras nyanländas och utrikesföddas möjligheter till etablering på arbetsmarknaden och i det svenska samhället.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Jonsson med integrationsutvecklare Alexandra Wollmar som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Emma Willaredt, Avdelningschef medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.